

JUNTUSET

2010

JUNTUSET

Juntusten sukuseura ry:n
jäsenlehti n:o 14
Joulukuu 2010

Julkaisija

Juntusten sukuseura ry

Toimitus

Riku Juntunen
Linnanpolku 1, 87200 Kajaani
puh. 0500 445331
riku.juntunen@kajaani.net

Taitto

Juhani Juntunen

Painopaikka

Kajaanin Kirjapaino Oy

Kotisivut

www.juntuset.net

Kansikuva:

Tammikuinen keskipäivä
(Riku Juntunen)

Takakansi:

Syystunnelma 2010
(Riku Juntunen)

Sisällysluettelo 2010

Pääkirjoitus

Puheenjohtajan terveiset

Kalle Juntusen juhlaseminaari

Elämää Kiimingin pappilassa 1928- 1952

Ylä-Savon Juntuset sukutapaaminen

Setti Juntunen ja pojat

Kolme kuukautta 'luojan kämmenellä'

Juntusia mukana Pihkalan kaartissa

Juntuset Työssä

Lakia säätämässä ja soveltamassa
Opettaja Einar Juntunen
Koulumestari Kaarlo Juntunen

Urheilevat Juntuset

Onnellinen metsuri voimailee

Urho Kekkonen Kajaanissa

Sihteerin palsta

Rauno Juntunen esittäytyy

Tarvikkeiden myynti

Lopuksi lehden toimituksesta

Toimihenkilöiden yhteystiedot

PÄÄKIRJOITUS

Luopumisen vaikeus on meille kaikille jopäiväinen asia. Itselle tärkeiksi ja merkityksellisiksi koetuista asioista pyritään pitämään kiinni viimeiseen asti. Varsinkin ikääntyvät ihmiset joutuvat väistämättä kokemaan luopumisen tuskaa. Kuitenkin luopuminen kuuluu ihmiselämään sen olennaisena osana, se kasvattaa meitä. On osattava irrottautua asioista ja tapahtumista, jotka tulevat väijäämättä eteen. Tulee läheisten kuolemaa, ihmissuhteiden kariutumista, terveyden pettämistä, työpaikan menettämistä, omaisuuden menettämistä. Terveydestä luopuminen aiheuttaa riippuvuutta muista ihmisistä. Tässä luopumisessa on tärkeitä tunnustaa se, että tarvitsee muiden ihmisten apua, tärkeitä on hellittää omasta itsemääräämispyrkimyksensä.

Luopuminen tärkeistä ihmissuhteista saattaa joskus olla hyvin ahdistavaa. Joutuessamme kohtaamaan menetyksiä ihmissuhteissa saatamme kokea tunteita, jotka eivät ainakaan suoranaisesti liity menetykseen. Saatamme kokea jopa syyllisyyttä ja häpeää.

Työstä tai tehtävästä luopuminen, joka tapahtuu omasta halusta ja ilman pakkoa tarjoaa uudistumisen mahdollisuuden. Luopumisen tilalle tulee jotain uutta, luopuminen tarjoaa mahdollisuuden parempaan. Luopuessa pystyy tulemaan toimeen aiempien asioiden kanssa ja pystyy asettamaan uusia tavoitteita itselleen. Toisaalta asiat saattavat kehittyä huomponpaan suuntaan jos ei pysty luopumaan niistä.

Esineisiin kiinnytään siksi, että niille annetaan joku merkitys, esimerkiksi muistot menneisyydestä, lapsuudesta, eletystä elämästä. Joskus saattaa käydä niin, että tarraudutaan

liikaa esineiden todellisuuteen ja jäädään riippumaan menneisyyteen. Toinen katsantokanta esineellisyyteen on nykyaikana saatu havainto varsinkin nuoremmissa ikäpolvissa joskus ilmenevästä itsekkyydestä: "Minulle kaikki ja heti!" Toisaalta on ollut rauhoittavaa havaita tiedotusvälineissä käytävä keskustelu liioista tavaroista luopumisesta. Työyhteisövalmentaja Jari Sarasvuo onkin todennut: "Nöyryys ja luopuminen ovat nousevia suuntauksia koko yhteiskunnassa. Pikatyydytystä etsivän hedonistisen maailmankuvan rinnalle alkaa nousta tyhjänpäiväisyyttä vastustavia voimia".

Oman elämän rajallisuuden hyväksyminen on luopumista, se saattaa usein olla myös vaipauttava. Kaikkea ei tarvitse ehtiä, osata tai jaksaa. Elämän ja ajan todellista merkitystä on hyvä arvioida sen lopusta käsin. Saatamme suhtautua elämään ikään kuin sitä olisi loputtomasti. Saatamme asennoitua elämään, niin että parhaat päivämme ovat vielä tulematta. Voi käydä niin, että ne eivät ehdi koskaan tulla, elämä jää elämättä.

Jokainen yksinään
maan sydämellä
auringon lävistämänä,
ja äkkiä on ilta.

Salvatore Qasimodo

Riku Juntunen

PUHEENJOHTAJAN TERVEISIÄ

Viime syksy meni sukuseuran hallitustyössä vielä pääosin sukuseuran 15-juhlaa muistelllessa. Suomussalmen juhlaiviikonlopusta jäi mieliin mukavat muistot. Juhlien onnistumisesta kertovat myös jäsenistöltä tulleet palautteet ja kiitokset. Omassa arvioinnissaan hallitus löysi myös kehittämiskohteita, joita tulemme huomioimaan seuraavaa sukutapaamista järjestettäessä

Kuluvan syksyn kokouksessaan pohti sukuseuran hallitus mm. Suomussalmen kokouksessa hyväksytyyn toimintasuunnitelmaan kirjattuja tavoitteita. Yhtenä toimintasuunnitelman tavoitteena on kasvattaa sukuseuran jäsenmäärää. Keinoksi esitetään, että jokainen jäsen hankkisi sukuseuraan vähintään yhden uuden jäsenen. Tämän onnistuessa sukuseuran jäsenmäärä kaksinkertaistuisi ja nousisi sen myötä reilusti yli tuhannen. Miten tämä sitten voisi onnistua? Yksinkertaisesti niin, että tavatessasi jonkun Juntusen sukujuuret omaavan henkilön kerrot hänelle sukuseurasta ja pyydät jäseneksi. Sukuseurasta ja sen toiminnasta kertominen on mukava ja helppo asia. Suurta osaa ihmisistä kiinnostaa kuulla omista sukutaustoistaan. Sukuseurojen ja sukukokousten suuri määrä kertovat tästä. Ja useimmiten tällaiset lähestymiset johtavat antoihin ja mielenkiintoihin keskusteluihin. Ja niiden myötä tulet todennäköisesti saamaan helposti sukuseuraan uusia jäseniä. Mikäli tapaamasi henkilö ei heti jäsenanomusta täytäkään, niin neuvo miten hän voi jälkikäteen liittyä jäseneksi. Kerro seuran kotisivuista ja pyydä vaikka soittamaan minulle tai muille hallituksen jäsenille. Keskustelemme ja kerromme mielellämme heille lisää sukuseuran toiminnasta ja muista sukuun liittyvistä asioista.

Toinen sukuseuran toimintasuunnitelmaan kirjattu tavoite oli serkkuseuratoiminnan

kehittäminen ja lisääminen. Serkkuseuratoiminta on alueellista ja se tavoittaa kunkin paikkakunnan ja seudun Juntuset parhaiten. Serkkuseurojen tapaamisiin osallistuneilta on tullut hyvää palautetta. Oma kokemukseni perustuu Oulun seudun Juntusten jokasyksyisiin tapaamisiin. Ensimmäinen kokoontuminen Oulussa oli vuonna 2001. Edelleenkin on mukana henkilöitä, jotka ovat pysyneet mukana ensimmäisestä tapaamisesta alkaen. Osallistujien määrä vaihtelee vuosittain jonkin verran. Kokoontumisten ajankohdat eivät tietenkään aina sovi kaikille. Luonteenomaista kokoontumisille on ollut myös se, että joka kerta on ollut mukana ensikertalaisia. Osallistujien kertoma tieto kokoontumisista ja lehti-ilmoitukset ovat tehneet tehtävänsä. Alustusten jälkeen keskustelu on aina ollut vilkasta. Osallistujat ovat kiinnostuneita mistä kukin on kotoisin ja mitä kautta kukin on Juntunen. Keskustelun lomassa aina joku tuntee tai tietää jonkun sukulaisen. Sukukirjojen tutkiminen ja yhteinen sukujen etsintä siivittää keskustelua. Juttua tuntuisi riittävän vaikka kuinka paljon ja yleensä aika tahtookin loppua kesken. Ilmapiiri on mukavan leppoisa ja innostunut. Joka kerta päätetään seuraavan syksyn tapaamisesta ja sovitetaan jo päivämääräkin valmiiksi. Keskustelun lomassa juomme tietenkin kahvit lisukkeineen. Puheenjohtajana minulla on myös aina kerrottavana sukuseuran ajankohtaisia kuulumisia. Joka kerta on myös joku halunnut liittyä sukuseuran jäseneksi.

Rohkaisen teitä, hyvät sukuseuralaiset, järjestämään omille paikkakunnillenne ja kotiseuduillenne uusia serkkutapaamisia ja sen myötä serkkuseuroja. Tilaisuuksien ei tarvitse olla virallisia kokouksia vaan tavallisia tapaamistilaisuuksia, joissa keskustellaan sukuasioista ja sukuseuran toiminnasta. Jonkun tietenkin pitää olla aloitteellinen ja ilmoittaa serkkutapaamisesta jollain tapaa. Hallituksen jäsenet ja puheenjohtajat ovat valmiita tulemaan tilaisuuksiin mukaan. Näin toimien voimme saada lisää tietoa sukumme vaiheista ja viedä arvokasta perinnepääomaa eteenpäin tuleville sukupolville – myös omille lapsillemme ja lastemme lapsille. Ja oman kokemukseni perusteella tiedän, että sukutaustojen tunteminen auttaa myös oman elämänsä asemoinnissa ja rikastuttaa sitä.

Terveisin
Marja-Leena Kempainen

KALLE JUNTUSEN JUHLASEMINAARI

Hyrnsalmen kunnan sivistystoimi järjesti Jääkäritommiksi nimetyn juhlaseminaarin kotiseutuneuvos Kalle Juntusen kunniaksi. Tilaisuus oli Hyrnsalmen kunnantalolla lauantaina 13.2.2010. Samalla viikolla Kalle oli täyttänyt pyöreitä vuosia. Monessa mukana vaikuttavan historian ja kansantieteen harrastajan juhlaksi järjestetty tilaisuus veti salin täyteen väkeä.

Seminaarissa kuultiin laaja läpileikkaus Ylä-Kainuun historiasta. Alustuksia oli aina kivikauden tutkimuksesta tervakulttuuriin, jääkäriperinteeseen, helmestykseen, rautahytteihin sekä Kainuun ja Vienan välisiin yhteyksiin. Seminaari käsitteli historiaa, mutta asioita peilattiin myös nykypäivään.

Kalle Juntunen

Kotiseutuneuvos Hyrnsalmelta

Syntynyt vuonna 1930, kotoisin Suomussalmelta

Valmistunut opettajaksi vuonna 1954 Kajaanin seminaarista

Työskennellyt Hyrnsalmella opettajana, koulutoimenjohtajana

Tunnetaan kainuulaisen kulttuuriperinteen kerääjänä ja tallentajana

Valittiin vuoden tervaskannoksi vuonna 2003

RJ/ lähde: Kainuun Sanomat 14.2.2010, Nina Leinonen

Kotiseutuneuvos Kalle Juntunen juhlisti pitkäaikaista kulttuurityötä juhlaseminaarissaan (Kuva: Nina Leinonen)

ELÄMÄÄ KIIMINGIN PAPPILASSA VUOSINA 1928-1952 KIRKKOHERRA VÄINÖ ANTTI JUNTUSEN AIKANA

Raimo Juntunen muistelee

Arkielämää ja kotiaskareita

Ruuan suhteen pappilassa oltiin pitkälti omavaraisia. Ruokaa tarvittiinkin paljon, kun suuren perheen lisäksi oli myös palvelusväkeä. Ajoittain suurehkonkin palvelusväkimäärän ymmärtää kun ajattelee, ettei mitään kodinkoneita ja mukavuuksia ollut, vaan kaikki piti tehdä ihmisvoimin.

Pappilan palveluksessa oli ainakin karjako, sisäkkö ja lastenhoitaja. Sota-aikana vinttikamarissa asui inkeriläismummo, joka myös autteli keittiötöissä. Lisäksi oli "päiväläisiä" keritsemässä lampaita, karstaamassa ja kehräämässä villoja ja muis-

sa satunnaisissa töissä kuten pyykin pesussa ja vaativampien pitojen laittamisessa. Viljan korjuuseen tarvittiin säännöllisesti apuvoimia. Renkejä oli polttopuiden teossa ja raskaammissa miesten töissä. Myös teurastajaa tarvittiin joskus. Teurastaminen tapahtui navetan takana tai talvella karjakeittiössä.

Ruoka oli yksikertaista. Kala - ja lihakeitot olivat isäni mieliruokia ja niitä laitettiin usein. Isäni suolasi syksyisin puuastian eli nelikon täyteen silakoita. Leipä leivottiin itse ja paistettiin erillisen pirttirakennuksen suuressa uunissa. Rukiiset reikäleivät laitettiin kuivumaan katosta riippuviin leipäorsiin. Ruislimppuja säilytettiin jyvälaareissa. Pullaa leivottiin myös. Kaupasta piti ostaa vähän vehnä jauhoja omien jauhojen sekaan, ja sitten hiivaa, sokeria ja suolaa, joita ei ollut omasta takaa.

Alkuaikoina öljy- ja karpidilamput valaisivat iltapuhteita. Sähkövalot saatiin ensin Puron myllyltä. Vähän aikaa sen jälkeen Vääräkosken myllyn generaattori tuotti sähköä tasaisemmin ja varmemmin. Silloinkin generaattori pysäytettiin yön ajaksi. Sähköt katkesivat illalla kello 11. Aamulla sähkö tuli taas kello kuudelta. Ensimmäisenä kodinkoneena saatiin sähköhella joskus 1950-luvun vaiheilla kun sähkön toimittajaksi tuli Merikosken voimalaitos Oulusta.

Lämmitystä varten jokaisessa huoneessa oli oma uuni. Se oli tulitiilistä muurattu korkea uuni, jonka ympärille oli laitettu pyöreä peltikuori. Halkoja kului vuoden mittaan melkoinen määrä. Pari metriä pitkällä vesikelkalla me niitä kahden hengen voimalla kuljetimme. Toinen veti ja toinen työnsi. Keittiön portaiden edestä halot kannettiin sisälle. Lämmityspisteitä oli alakerrassa yhdeksän kappaletta. Rakennuksen molemmissa päissä oli myös lämmitettävät

vinttihuoneet. Itäpäässä keittiön yläpuolella asuivat palvelijat. Länsipäässä kanslian yläpuolella oli vierashuone, jossa mm. viran sijaisina olleet papit asuivat. Keskellä yläkertaa ollut tila oli kylmänä avovinttinä eli ullakkona. Alakerran länsipäädystä ovesta tultaessa heti vasemmalla oli kanslia, josta johti ovi viereiseen piispankamariiniin. Sitten olivat sali, ruokasali ja keittiö.

Kirkkoherran viran hoitamisesta

Virka-aikoja ei isäni aikana ollut. Jos hän oli heinäniityllä tai jossain muussa työssä, ja jollakin seurakuntalaisella oli asiaa, virkatodistuksen hakemista tai muuta, niin isä lähti hoitamaan sen. Kun ihmiset usein tulivat kauempaa, niin silloin isäni pyysi monesti heitä kahville tai syömään, jos oli ruoka-aika.

Pappilan salissa kastettiin lapsia ja vihittiin pareja. Silloin isä ilmoitti keittiön puolelle, että nyt ei saa kuulua ääniä kun on kaste- tai vihkitoititus. Virkamatkat ympäri pitäjää hautajaisiin tai muihin tilaisuuksiin isäni teki kesäisin polkupyörällä ja talvisin hevosella ja reellä. Myös kirkkoon mentiin talviaikaan hevosella. Silloin oli mahdollisuuksien mukaan koko perhe mukana.. Siihen aikaan soitettiin kirkonkelloja papin saapuessa. Suntio oli tapulissa tähystämässä papin saapumista. Pimeään aikaan taskulampulla pyöritettiin ympyrän muotoinen valomerkki jo noin sadan metrin päässä, jotta suntio saattoi tunnistaa tulijan.

Jumalanpalvelukset olivat tietenkin seurakunnan tärkein tapahtuma. Jos sattui kova pakkaspäivä, niin silloin kirkossa saattoi olla vain vähän väkeä. Isäni saarnat eivät olleet kovin pitkiä, korkeintaan puoli tuntia, mutta täytätä asiaa ne olivat.

Kotiseuroja pidettiin paljon isäni aikana. Seurapirtit olivat niin täynnä väkeä, etteivät kaikki tahtoneet sisään mahtua. Kekrin eli nykyisen Pyhäinpäivän aikoihin pidettiin useita päiviä kestäviä römpöseuroja aina eri puolilla pitäjää kylän suurimmissa taloissa. Niihin kutsuttiin myös vierailevia puhujia. Silloin seuraväkeä oli erityisen paljon. Lauluseuroja pidettiin säännöllisesti torstaisin kello 19. Ensin juotiin kahvit ja sitten laulettiin virsiä. Isäni säesti kanteleella tai äitini harmonilla.

Rippikoulua pidettiin pappilan pirtissä. Kak-

si viikkoa keväällä ja kaksi viikkoa syksyllä. Pojat ja tytöt olivat rippikoulussa yhtä aikaa. Rippikoululaiset viettivät yön kotonaan. Kauempaa tulleet sukulaisten tai tuttavien luona. Lukkari piti joka päivä rippikoululaisille laulutunnin. Rippikoulu oli sen ajan ihmisille tärkeä tapahtuma. Sitä muisteltiin vielä vanhalla iälläkin. Elämähän oli lapsesta lähtien ahkeraa maataloustöiden parissa puurtamista ja kansakoulukin saattoi jäädä melko lyhyeksi.

Isäni viihtyi kansan parissa. Usein hän sanoikin, että menee paljon mieluummin johonkin matalaan mökkiin keskustelemaan Juma-

lan sanasta kuin kylän kerman kesteihin. Virkamatkoilla liikkueensa hän monesti yllättäen poikkesi katsomaan heikkokuntoisia ja yksinäisiä vanhuksia. Yleensä koettiin, että häntä oli helppo lähestyä.

YLÄ-SAVON JUNTUSET SERKKUTAPAAMINEN

Heinäkuun helteellä jaksoi Ylä-Savon Juntuset kokoontua serkkutapaamiseen Koljonvirran kartanon tupaan varsin runsaslukuisesti. Laaja-alaiseksi oli joukkomme paisunut, kun edustajia oli Turusta, Helsingistä, Lahdesta, Ähtäristä ja Kuopiosta yms. Esittäytyminen ja esi-isien paikka sukupuussa oli varsin rattoisa hetki. Huomattiin, että tuo ja tuo on noin lähisukulainen menneisyydestä. Jäsen- ja sukutieto kaavakkeiden täyttämistä kiirehdittiin. Juntusten juhlamarssi jäi kotiläksyksi seuraavaa kokousta varten. Luetiin Dora Oinosen kirjetervehdys peräti Kana-

dasta saakka. Sukukirjan lukemisessa todettiin tarvittavan harjoitusta ja keskusteltiin, mistä alkutietoja löytyy, jotta saa yhteydet nykypäivästä kirjan tietoihin. "Kyllä on mukava kuulua johonkin joukkoon ja löytää juuriansa" totesivat muutamat uudet läsnäolijat.

- Lopuksi jäätiin keskustelemaan kuulumisista ja porinasta päätellen tuntuu, että siemenet uuden serkkuseuran perustamiseksi Turku- Tampereen ympäristöön tuli kylvettyä.

Paavo Juntunen

Rauno Kotila, Anja Lång ja Matti Juntunen

PERHEUUTISIA

Aili ja Viljami Juntusen jälkipolvet

Aili ja Viljami Juntusen jälkipolvet kokoontuivat Kuivaniemen Merihelmessä 6.6.2010. Heidän yhdeksästä lapsestaan ovat elossa Aira Kataja ja Erkki Juntunen, jotka ovat kuvassa eturivissä oikealla olevat aikuiset. Iät yhteensä 150 vuotta.

Aira Kataja

Sukutapahtuma Oinasjärvellä

Lappeenrannan teknisestä yliopistosta on 28.5.2010 valmistunut tekniikan diplomi-insinööriksi Jenni Johanna Juntunen, syntyisin Sonkajärvellä. Hänen nykyinen asuinpaikkansa on Tampere.

Valmistumista juhlittiin Juhannuksena 26.6.2010 Oinasjärvellä, Jennin lapsuudenkodissa. Ohessa juhlittiin 75 täyttäneitä Annamummaa sekä Annan ja Veikon 55-vuotishääpäivää. Kaikille mukana olleille ja muuten muistaneille lausumme kauneimmat kiitoksemme.

Syksymmällä Ella-äiti täytti pyöreitä vuosia. Onnittelimme häntä. Veikon Irene-sisko, Esko-veli ja Kalevi-veli täyttivät pyöreitä vuosia syyskesällä.

Veikko ja Anna Juntunen

Riku Juntunen 70 vuotta

Syntymäpäivää vietettiin pienessä lähipiirissä Helsingin Rastilan leirintäalueella Rikun matkailuauton markiisikatoksen suojassa.

RJ

Uusi Juntunen maailmaan

19.9.2010 syntyi Päivi ja Janne Juntusen nuorimmainen. 6.11.2010, sisarensa Ninnin 2-vuotispäivänä, hän sai nimekseen Ville Jasper. Kuvassa Ville on 7 viikon ikäinen.

RJ

SETTI JUNTUNEN JA POJAT

Setti 1881-1957 ja Anna Seliina (os.Pulkkinen) 1875-1963

Murhe oli matkannut Levämäen korpikylään Ristijärven perukoille. Karjalan Kannakselta lähtenyt viesti oli kulkenut viimeiset kolme kilometriä kävelyvauhtia pahaista kärrytietä. Setti otti tiedon vastaan ulkonaisen tyynesti, mutta sisällä kiehui. Eikö näistä uhrauksista tule ikinä loppua? Ei kahta kolmannelta. Hän oli ajatellut jättää talon pojalleen Väinölle, mutta juuri tullut tieto muutti kaiken. Elettiin vuoden 1944 heinäkuuta.

Kallen sotatyö oli alkanut jo Talvisodan jälkeen. Hänet oli kelpuutettu hautaamaan Raateentien vihollisvainajia ja hevosia kevääl-

lä 1940. Välirauhan aikana hänet kutsuttiin suorittamaan asevelvollisuuttaan. Kalle oli perheellinen ja valmis ottamaan isännyyden Setin jälkeen. Siis oli ollut, vaan ei ollut enää. Kolme vuotta sitten alkanut sota oli vienyt Kallen Uhtuan suunnalle. Siltä reissulta hän ei elävänä palannut. Neljä lasta ja alle kolmekymppinen leski jäivät kaipaamaan.

Vanhin poika Eljas oli muuttanut omaan taloon ennen sotaa. Eljaksen kohtalo täyttyi Kis-Kis -linjan Makkarakukkulalla lokakuussa 1941. Oma tykistö ampui häirintätulta vihollisen asemiin. Toisten kieltelyistä huolimatta Eljas päätti

lähteä korsusta. Lyhyeksi jäänyt oma kranaatti osui kohdalle ja Eljas oli mennyttä miestä. Oli si luullut kolmen pojan uhraamisen isänmaan alttarille riittävän. Mutta luulo ei ollut tiedon väärtti.

Kuin pisteenä iin päälle Setin vävy Kalle Härkönen oli kaatunut 5.5.42 Kiestingissä. Tämäkö oli armorikkaan Kaikkivaltiaan tahto? Hänen, joka "Antoi ainokaisen poikansa jotta meillä rauha olisi.". Mieli uhmaa ja voimatonta raivoa täynnä hän sanoi vaimo Selinalle: "Kuu-lehan muori, me sitä pantiin pikkusen paremmaksi mitä Jumala. Se uhrasi yhden pojan, mutta me kolme.". Selina piti miehen puhetta jumalattomana. "Helvettiin tästä jouvutaan."

Toiseksi nuorin poika Lauri oli muuttanut Suomussalmelle Rajavartiostoon ennen sotaa. Hän oli rintamalla ja vielä elävien kirjoissa. Setti mietti poikien kovaa kohtaloa, mutta myös omaa asennettaan. Oliko hän ollut liian itsekäs, ylpeä ja omahyväinen? Miksi hän oli antanut ymmärtää, että Setti nimi piti olla joka perheessä? Nyt sen nimisiä poikia oli kolme ja kaikki sotaorpoja. Oliko hän syyllistynyt ylpeyden syntiin, kun juoksijaoriillaan ohitteli isojen talojen hitaampia hevosia? Eräs ohitettu isäntämies oli huudellut perään saatanan kerjäläisistä. Totta oli, että Setti oli entinen torppari, mutta oli lunnastanut tilan itselleen ja sen mukana saanut talollisen tittelin. Laiton ja syntinen teko oli tietysti ollut Kuljun Antin kanssa harrastettu pontikan keitto, vaikkapa vain omaan käyttöön sitä tehtiin. Ollisiko pitänyt tehdä enemmän poikia. Sota oli kuin Molokin kita, kuin pohjaton kaivo.

Ikämiehiin kuuluva eli 35 vuotta vanha Väinö kotiutettiin 1942. Kuin Raamatusta oppia ottaen hän meni naimisiin veljensä lesken Saimin kanssa 6.2.44, mutta liitto kesti vain helmikuusta heinäkuuhun. Vihollisen suurhyökkäys kesällä 1944 aiheutti tappioita ja Väinökin sai komennuksen rintamalle. Lähtöä edeltäneenä päivänä hän huomasi edessään pirtin lattialla pienen olkiristin. Mikähän merkki se tuokin on? Enteistä viis, mies oli valmis kuin lukkari sotaan. Väinö sijoitettiin 3. Prikaatin II pataljoonaan Ventelän kannakselle lähelle Ihantalaa. Heinäkuun 4. päivänä hän kaatui.

Ristijärven miehet olivat pääosin JR 5/11:ssa. Komppania oli myös Kannaksella,

mutta onnistui välttämään pahimmat paikat, sillä vain yksi mies kaatui. Eräänkin kerran osasto sai luvan vetäytyä, mutta pataljoona oli lähtenyt taakse jo päivää ennen käskyä. Rykmentin komentajaksi tullut eversti Halsti antoi lausunnon: rykmentti on taisteluun kelvoton. Sallimus, Kohtalo tai Jumala olivat lähettäneet Väinön väärään osastoon laittaen saattomiehiksi mustat enkelit.

Levämäellä oli seitsemän taloa. Niistä viisi joutui uhraamaan poikiaan isänmaan alttarille. Kaksi taloa säästy sen vuoksi, ettei niissä ollut asekelpoisia miehiä. Herran kostava käsi oli pitkä, vaikka luultiin, ettei se ulotu eikä edes osaa korpikylään pahaista kärrytietä pitkin. Luulo oli harhaa ja usko alkoi horjua. Kahdeksan miestä kaatui ennen kuin Jumala käski enkelinsä panna miekkansa tuppeen. Näin viisi miestä pelastui.

Mitä paha lie kylän väki tehnyt, kun sitä piti noin kovin kourin koetella? Tuskin suojeluskuntaan kuulumattomuus oli synty? Kirkossa ei tullut käytyä joka pyhä, se oli myönnettävä. Kinkerit kuitenkin pidettiin vuosittain ja seurojakin melko usein. Raamattua luettiin ja Siionin virsiä veisattiin. Eikö se riittänyt?

Setin ajatukset harhailivat sekavina sinne tänne. Hän meni ja niitti tallin takaa sylyksen heiniä ja vei ne oriille. Hevonen oli hänelle nyt kaikki kaikessa. Silittäessään oriin kaulaa harjan alta hän mietti jumalasuhdettaan. Kyllä hän oli rukoillut rukoilusta päästyään ja tulos oli yhtä tyhjän kanssa. Suoraan sanottuna se oli ajanhukkaa. Pyhää ja kallista, että sen puolesta kuolla. Setti mietti. Sitä löytyy enää vain tallista. Oli sitten arki, pyhä tai arkipyhä. Ori hörähteli myötätuntoisena, se näki miehen tuskan.

Talvisodasta oli selvitty ehjin nahoin ja Setti oli kuvitellut, että Jumalan varjelus oli suojellut hänen poikiaan. Että se oli ollut hänen suojansa, miekkansa ja kilpensä. Naapurit olivat menettäneet Suomussalmella kolme miestä, mikä sekin oli kohtuuttoman kova suonenisku pienelle kylälle. Ja nyt se muuan oli lähettänyt Saatanan kiusaamaan häntä. Aivan kuin Jobia oli aikoinaan koeteltu.

Virheitä tehtiin, se oli selvä. Raamatun ohje täyttäkää maa oli otettu liian vakavasti ja henkilökohtaisesti. Levämäen pellot eivät olisi

elättäneet sitä väen paljoutta, mikä sinne oli syntymässä. Oliko niin, että kaukaa viisas kaikkivaltias otti ohjat käteensä, kun ihmiset eivät välittäneet syntyvyyden säännöstelystä? Sota oli apuharventaja siinä missä aikaisemmin olivat olleet Musta surma jaa muut kulkutaudit.

Setti kävi puhumassa kunnan miehille. Talo oli jäämässä ilman isäntää. Lauri sai siirron takalinjoille ja tuli sodan jälkeen perheineen Päätaloon. Vanhemmalla iällä uskon tultuaan Lauri sanoi Jeesuksen pelastaneen hänet. Aprikoida sopii, mikä osuus asiaan oli Suomen herroilla ja mikä oli Taivaan Herran tahto. Sodassa henki on halpaa, mutta Sanassa väitetään, ettei hiuskarvakaan putoa ilman Isän päätöstä. Tästä voidaan päätellä, että vaikka karvat ovat korkeimman suojeluksessa, niin päitä putoilee.

Tuollainen ajattelu ei tule kuuloonkaan, se oli ilman muuta selvä. Taivaassa Herra Jumala poikineen mietti kostotoimenpiteitä. Herrojen kiireet tunnetaan, ne ovat hitaita. Niinpä kului yli 20 vuotta ennen kuin Jumala lähetti enkelinsä tekemään likaisen työn puolestaan. Päätalo ja kaikki sen pihapiirin rakennukset paloivat maan tasalle vuonna 1966.

Sodan jälkeen Setti kävi Helsingissä puhumassa pääministeri Kekkoselle. Maantie on saatava Levämäelle. Kolme kilometriä pitkä tie saatiinkin. Nyt se on kuin sodan muistomerkki. Röhöntien lailla se on murainen, kurainen ja vielä kuoppainenkin. Levämäki on tyhjentynyt kylä. Kolmessa talossa sinnitellään vielä. Loput ovat lähinnä vain kesäkäytössä. Kodin, uskonnon ja isänmaan puolesta henkensä antaneet Levämäen miehet olisivat ihmeissään, jos nykymenon näkisivät.

PAULI JUNTUNEN

Kallen poika

Sukuseuran tarvikkeita myynnissä katso s. 25

KOLME KUUKAUTTA “LUOJAN KÄMMENELLÄ”

Marraskuussa lensimme vaimoni Anna-Liisa kanssa tutustumaan Thaimaan elämään taas toisen kerran. Sitä ennen olin monta tuntia istunut internetin ääressä tutustuen historiaan ja eri kaupunkien nähtävyyksiin. Maalla on ollut useita pääkaupunkeja erivaltakausien aikana ja niiden historian mukaan suunnistimme matkamme.” Kolme kuukautta Buddan kämmenellä” sanoivat sikäläiset ystävämme , kun kiitollisina kerroimme matkan vaiheistamme.. Aluksi asuimme Pattayan pääkadun varrella. Siellä yritti kaksi kertaa moottoripyörä ajaa päälleni, kun tottumattomana katua ylitimme. Thaimaa on nyt juuri turistien suosiossa niin eurooppalaisten kuin aasialaisten naapurien, joita sinne virtaa salaa paremman elämän toivossa.

Aasia ei ole enää niin kaukainen ajatus kuin 20 vuotta sitten. Finnairin suorat lennot

kiidättävät ihmisiä runsaasti. Lomat pitenevät ja ostovoima kasvaa. Varsin monet eläkeläiset ovat jo ostaneet oman kondon Pattayan eteläosasta meren rannalta. Thaimaan 65 miljoonainen kansa kohtelee turistejaan ystävällisesti ja arvostaa heitä.

Thaimaan elintaso noudattelee muitten saman alueen maitten elintasoja ja se tarkoittaa meille korkean elintason maista tuleville herkullista tilannetta. Eurolla saa paljon bahteja.

Thaimaa on elintasossaan jäljessä meitä eurooppalaisia, mutta heillä on kumminkin erittäin vahvasti kasvavat rakenteet tiestölle, lentoliikenteelle, puhelin- ja tietoliikenne verkostolle. Tietokone yhteyksiä on katukahviloista ja hotellien auloista, joten mukavasti voit pitempäänkin elää yhteydessä omaisiin Suomessa.

Kotikirkko joululauluineen toi joulun tuntua, mutta kumma kyllä muovikuusien luota ajatukset riensi kauas Pohjolaan.

Viiden viikon Pattayan ihastelun jälkeen olimme viikon verran pääkaupungissa Bangkokissa. Jo sitä lähestyessä näimme , miten ilma harmaantuu ja pian astmaista kurkkua alkoi kirvellä ja hengityksessä se tuntui. Löysimme ystävällisen condon emännän , joka huolehti meistä niin hyvin, että ajoi “skytrain illa” opetuksen vuoksi akvaarioon kanssamme lipun ostot neuvoen. Nopeasti eri paikasta toiseen risteilevä “skytrain” ylettyy pian lentokentälle saakka , eikä sitten tarvitse tinkiä taksien hinnoista.

Ystävällisiä “enkeli-ihmisiä” meille sattui useita. Eräässä temppelissä tomera naislääkäri piirsi kartalle tärkeimmät budda nähtävyydet ja otti “tuktuk” in, jolla ajaa huristimme paikasta toiseen.

Kun etsimme viisumin uusinta paikka Khoratin miljoonakaupungissa 30 km päästä, ilmoitti eräs perhe paikallis -bussissa olevan sinne menossa ja tulomatalla toi suomalainen

nuori pari meidät kyydissään pois. Kun kysyt jonkun paikan osoitetta, saattaa henkilö soittoa ja kohta on neljän hengen jono viemässä meitä siihen paikkaan

Khorat ja Khoen Kaen pohjoisosan kaupunkina yllätti meidät täysin, kuinka kansainväliset suuret kauppayhtiöt olivat rakennuttaneet hehtaari kauppahallit. Yhdeksän kerroksiseen komeuteen mahtui uimaallas ja kerros karoakelaulajien käyttöön. Se on uusi villitys. Eri kansallisuuksien ruokapaikat oli kerätty samaan kerrokseen eli kyllä oli mistä valita.. Iltasyömiset tapahtui meille uusimuotoisena katukäytävälle asetetuilla pöydillä koko perheen keräytyessä naapurien kanssa seurustelemaan.

Yksityiskoulut oli pohjoisten kaupunkien tuttavuus. Ilmeisesti peruskoulussa ei saatu tarpeellisia tietoja ja taitoja englannin ja matemaattisissa aineissa jatko-opiskeluja varten, koska iltaisin oli useita kouluja jossa eri ikäiset nuoret täydensivät opintojaan. Pattayalla korostettiin tanssia ja turisteille esiintymistä erilaisten kulkueitten muodossa. Intialaiset lähettivät lapsensa jo nuorena ukkien ja mummojen luo Intiaan , jossa he kertoivat , että on tiukempi kouluopetus ja englannin kielen taito koettiin tärkeäksi.

Eräänä päivänä saimme uuden pojan. 46-vuotias nuorimies oli avulias mamman ja papan

poika. Hän oli nuoruudessaan ollut munkkina kymmenen vuotta, mutta tullut pois sairaan äitinsä vuoksi. Nyt hän toimi taksikuljettajana ja oli meidän hovi kuski. Kun oli mamman syntymäpäivä, hän kutsui kotiinsa juhla-aterialle. Poru-

kalla kävimme valitsemassa ruoka-aineet ja he opettivat samalla meille thaimaalaisia ruokia. Hänen kertomustensa kautta pääsimme paljon sisälle sikäläiseen perhe-elämään. Ei ollut kovin suuria taksin tulot. Eräänä viikkona vain 8 euroa . Vanhin tytär pääsi opiskelemaan kauppakouluun, joka lisäsi kuluja. Billy pesi pyykkimme ja luostarissa ollessaan oli oppinut kemiaa niin , että valmisti lattian ja autonpesuaineita myytäväksi. Lämpimästi halaten hän saatteli meidät junaan. Makuuvaunu oli omaa laatuansa. Aluksi istuimme itse kukin puolellansa, mutta pimeän tullen vaunupalvelija laski katosta vuoteet lakanoineen ja muine tarpeineen ja teki vuoteen itse kullekin. Siellä oli sitten hyvä olla omassa rauhassa verhojen takana . Päivällä matkustettaessa ne toimivat neljän hengen istumapaikkoina.

Mukava oli Thaimaahan tulla ja tottua 34 asteen lämpimään. Pohjoisessa se oli päivällä 32 ja yöllä saattoi laskea alle 20 astetta. Kaikkein jännintä oli kumminkin selvittää matkalaukkujen punnituksen ja tullin läpi, koska siltä väkisin lähtee liian paljon mukaan kaikkea pientä, mukavaa.

Anna-Liisa ja Paavo Juntunen

JUNTUSIA MUKANA PIHKALAN KAARTISSA

Martti Pihkala asepuvussaan vuonna 1918

Teksti: Ritva Juntunen

Kuva: Wikipedia

Tämän vuoden alkupuolella on ahtaajien lakon yhteydessä noussut esille myös Pihkalan kaarti, virallisesti Vientirauha Oy. Erityisesti työntekijöiden värvääminen Facebookin kautta lakonalaisiin töihin on rinnastettu Pihkalan kaartin toimintaan. Sen toimintaan osallistui aikanaan 10 Juntunen-nimistä henkilöä.

Vientirauhan perustettiin 90 vuotta sitten

Vuoden 1918 sodan jälkeen vastakkainasettelu jatkui mm. työpaikoilla. Äärivasemiston aktivoituminen aikoihin ns. valkoiset työmiehet, jotka olivat olleet aikanaan jääkäreitä, heimosotureita tai sodassa valkoisten joukoissa palvelleita, joutuivat pyytämään anteeksi työväenlehdissä näitä ”rikoksiaan”. Jollei katonut, joutui maksamaan sakkoja tai painostettiin eroamaan työpaikalta.

Suomalaiset kommunistit ja sosiaalidemokraatit kävivät 1920-luvun alussa valtataistelua ammattiliittojen johtotehtävistä. Työnantajat eivät kuitenkaan tunnustaneet ammattijärjestöjä neuvottelukumppaneiksi, vaan perustivat Vientirauha Oy:n vuonna 1920 murtamaan lakkoja. Vientirauhan työntekijät pitivät lakkoilijoiden toimintaa työmaaterrorina. Lakkoilijat puolestaan pitivät Vientirauhan työntekijöitä elinehtojensa polkijoina.

Vientirauhan johtoon tuli opettaja Martti Pihkala (ent. Gummerus; 18.1.1882 – 10.6.1966). Pihkala valmistui kansakoulunopettajaksi 1903. Pihkala oli mukana jääkärivärväyksessä. Vuonna 1917 hän yhdessä veljensä Lauri (Tahko) Pihkalan kanssa kiersi Pohjanmaalla puhumassa suojeluskuntien

Juntuset työssä

JUNTUSET LAKIA SÄÄTÄMÄSSÄ JA SOVELTAMASSA

Järjestäytynyt yhteiskunta tarvitsee pelisääntöjä. Näitä sääntöjä on Suomessa laadittu suomalaisten itsensä toimesta säätyvaltiopäivillä ja eduskunnassa. Kun pelisääntöjä rikotaan tarvitaan erotuomaria, joka soveltaa säädettyjä lakeja käytäntöön. Tuomioistuimissa toimii lainsoveltajina sekä tuomareita, syyttäjiä, asianajajia että maallikotuomareita eli lautamiehiä. Juntusia on historian saatossa toiminut näissä kaikissa rooleissa.

Juntusia lainsäätäjinä

Ennen kuin Suomeen saatiin eduskunta vuonna 1906, lait säädettiin säätyvaltiopäivillä. Ruotsin vallan aikana suomalaisia niillä edusti muutama valtiopäivämies, joiden joukossa ei tiettävästi ole ollut Juntusia. Sen sijaan Venäjän vallan aikana, jolloin kaikki valtiopäivämiehet olivat suomalaisia, on yksi Juntunen ollut edustajana säätyvaltiopäivillä. Lukkari Eeli Juntunen, joka syntyi Ristijärvellä 1829 ja kuoli Hyrynsalmella 1904, toimi valtiopäivämiehenä talonpoikaissäädyn edustajana vuosien 1888 ja 1894 valtiopäivillä.

Eduskunnassa ensimmäinen Juntusen suvun edustaja oli Elli Juntunen (1901-1990), joka kuului Suomen Kansan Demokraattinen Liittoon (SKDL). Hän toimi kansanedustajana vuosina 1951 - 1954. Eero Juntunen (1921-1966) oli kansanedustajana 1962 – 1966 kuuluen Keskustan eduskuntaryhmään. Marja-Leena Kemppainen, os. Juntunen (s.1956) on ollut kansanedustajana 1999 – 2003, jolloin hän kuului Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmään.

Juntusia lain soveltajina tuomioistuimissa

Juntusia on tuomioistuimissa lainsoveltajina ollut sekä maallikkoina että koulutettuina lakimiehinä.

Tuomioistuinten maallikkojäseniä kutsutaan lautamiehiksi. Herastuomarin arvo myönnetään pitkään ja nuhteettomasti lautamiehenä toimineelle henkilölle. Herastuomareita on Juntusen suvussa ollut tiettävästi ainakin kolme. Edellä valtiopäivämiehenä mainittu lukkari Eeli Juntunen on toiminut myös herastuomarina. Taipalsaaren Juntulasta kotoisin ollut talollinen Matinpoika Juntunen (1802-1856) oli myös herastuomari. Hyrynsalmelta kotoisin oleva Israel Juntunen (1787-1848) oli räätäri, lautamies ja herastuomari. Hänen poikansa Aatami Juntunen (1823-1898) toimi kihlakunnanoikeuden lautamiehenä ainakin vuodesta 1852 alkaen. Kaksi viimeksi mainittua oli käräjillä myös "asiakkaina", sillä Israel haastoi Aatamin ja kolme muuta poikaansa talokaupoista kihlakunnanoikeuteen 31.1.1845. Asia saatiin kuitenkin ratkaistuksi sovinnolla.

Utajärven kuntakokousten pöytäkirjoista vuodelta 1912 löytyy merkintä, jonka mukaan lautamieheksi on valittu mm. Heikki Juntunen. Lautamiesten palkaksi määrättiin 50 markkaa vuodessa.

Vakituisena virkatuomarina ei ole toiminut yhtään Juntusta. Sen sijaan kahdeksan Juntusen sukuun kuuluvaa on saanut varatuomarin arvonimen, joka edellyttää muun muassa tuomarin tehtävien hoitamista. Käräjäsäälissä juristin koulutuksen Juntusia on nähty lisäksi nimismiehen virassa syyttäjän roolissa sekä asianajajana. Yksi Juntunen on toiminut myös hallinto-oikeudessa.

Juristikouluun vasta 2. maailmansodan jälkeen

Ensimmäinen Juntunen niminen henkilö

valmistui juristiksi vuonna 1957. Pääasiallisenä syynä siihen, että Juntuset tulivat näinkin myöhään mukaan lakimiesten ammattikuntaan lienee historiallisen tarkastelun perusteella se, että he eivät olleet aatelisia eivätkä ruotsinkielisiä.

Suomalaisen lakimieskunnan kasvukauden alkuna voidaan pitää vuotta 1809, jolloin Suomi liitettiin Venäjään. Ruotsin vallan aikana eliittiammatit olivat olleet papisto ja upseeristo. Mutta Venäjän vallan alaisuudessa upseerin ammatin harjoittaminen ei ollut enää mahdollista siinä määrin kuin aikaisemmin. Tilalle oli keksittävä jotain muuta. Erääksi mahdollisuudeksi muodostui siirtyminen virkamiehiksi Suomeen perustettuun uuteen keskuhallintoon, jota sodan päätyttyä vuonna 1809 Suomeen alettiin luoda. Välittömästi Suomen valtiollisen aseman muutoksen jälkeen aatelisnuorukaiset alkoivatkin pyrkiä runsaslukuisesti oikeustieteellisiin opintoihin. Lakimiesten asemaa vahvisti vielä vuonna 1817 annettiin asetus, jonka mukaan virkamiehillä piti olla yliopistotutkinto, joka enemmistöllä oli lakimiestutkinto.

1860-luvulla lainopin opiskelijoiden taustoissa alkoi tapahtua muutoksia. Heidän joukkoihinsa ilmestyi yhä enemmän talonpoikien ja työläisten lapsia sekä suomenkielisiä. Yksi selitys työläisopiskelijoiden kasvuun yliopistossa oli teollisuuden keskittyminen kaupunkiin, jonne keskittyivät myös koulut. Talonpoikien mahdollisuudet poikiensa kouluttamiseen olivat puolestaan parantuneet maatalouden kaupallistumisen ja metsien arvon nousun myötä. Fennomaaninen liike puolestaan toi yliopistoihin suomenkielisiä opiskelijoita. 1900-luvun alussa lainopillisen tiedekunnan kielisuhteet kääntyivät ensi kertaa suomenkielisten eduksi. Tällöin ilmestyivät lainopin opiskelijoiden joukkoon myös ensimmäiset naiset.

Mutta Juntusten vuoro astua lakimiesammattikuntaan tuli vasta toisen maailmansodan jälkeen, jolloin myös ns. tavallisen kansan edustajat alkoivat enenevässä määrin hakeutua myös oikeustieteellisiin opintoihin.

Tällä hetkellä Suomessa on viimeisimpien tietojen mukaan 19 Juntusen sukuun kuuluvaa lakimiestä. Heistä kuudellatoista on sukunimi Juntunen, joista Ritva Juntunen (os. Salo) on tullut sukuun avioliiton kautta. Sen lisäksi on

kolme naisjuristia, jotka ovat omaa sukua Juntunen. Kuusi Juntuseen sukuun kuuluvaa on valmistunut juristiksi 2000-luvulla.

Juristi Juntusista vanhin on siis Reino Juntunen, jonka vanhemmat ovat Johannes Vihtori Juntunen ja Fanny Matilda Kivistö. Reino Juntunen suoritti ensin kansakoulun opettajan tutkinnon vuonna 1943. Sen jälkeen hän suoritti lainopin kandidaatin tutkinnon 1957. Reino Juntunen on juristiksi valmistuttuaan toiminut pääasiassa asianajajana. Hän toiminut myös Patentti- ja rekisterihallituksessa ja Helsingin kaupungin liikennelaitoksessa.

Ritva Juntunen

Ritva Juntunen

Reino Juntunen (kuva matrikkelista)

OPETTAJA EINAR EDGAR JUNTUNEN

Einar Edgar Juntunen (1885-1971) oli Teppanan koulun opettajana Kajaanissa vuodesta 1916 eläkepäiviinsä asti. Hänellä oli kolme tytärtä, joista vanhimmasta, Sylvistä, tuli myös opettaja.

Einar Juntunen oli Teppanan kansakoulun yläluokkien opettaja. Hänen tyttärensä Sylvi toimi saman koulun kahden alimman luokan opettajana. Yhdessä he, isä ja tytär, opastivat vuosikymmenien ajan Kajaanin maalaiskunnan tyttöjä ja poikia läpi pakollisten oppivelvollisuusvuosien.

Aikalaiset muistavat Einar Juntusen lyhyenlänäksi mutta jämäkäksi mieheksi, jonka selkä muistutti suorudessaan viivoitinta. Hän pukeutui vaatturi Kaikkosen tekemiin pukuihin, talvella tummaan, kesällä vaaleanharmaaseen. Hänellä oli huopahattu, jota hän nosti tuon ajan herrasmiesten tapaan.

Einar Juntusen tyttären tytär muistelee, että hänen ukkinsa oli kertojana lahjakkuus. Hänen puheitaan ei väsynyt kuulemaan, vaikka sama tapahtuma tai henkilö olisi ollut aiheena ties kuinka monetta kertaa. Aina värittyi juttu uusin ilmein, sen juoni kasvatti rönsyä kuin nuori puu.

Einar työskenteli kesätoimittajana Kainuun Sanomissa. Toimitustyössään hän tutustui Urho Kekkoseen, jolla oli sama kesätyö. Pääministeriytensä ensimmäisenä vuonna tämä uransa alkuvaiheessa oleva valtiomies oli käväissyt kollegoitaan katsomassa ja vastannut Einarin kunnioittavaan puhutteluun: "Mikä pääministeri! Urho minä edelleenkin olen."

Liisa Enwald: Ukkini Einar Juntunen, teoksessa Teppana on toista maata, Gummerus, Jyväskylä 2002

Einar Juntunen

KOULUMESTARI KAARLO AADOLF JUNTUNEN

Kaarlo Aadolf Juntunen oli Utajärven ensimmäinen varsinainen koulumestari, joka monin tavoin osallistui ympäröivän yhteiskunnan elämään. Hän oli syntynyt Paltamon Kiannaniemellä. Kajaanin Paltaniemen Hövelön isäntä insinööri Lönnbohm, runoilijaveljesten Eino ja Kasimir Leinon isä, otti hänet kasvattipojaksi. Käytyään Kajaanin alalkeiskurssin hänet valittiin Utajärvelle kiertokoulunopettajaksi, jossa virassa sekä myöhemmin Juorkunan kansakoulun opettajana hän toimi pari vuosikymmentä. Kesällä hän kiersi myös maanmittaustöissä. Vuonna 1907 hän perusti voimeijerin Sanginkylään. Siellä Karjanomistajilta ostetut kermat kirnuttiin voiksi, jota viettiin myös suoraan Englantiin. Sittem-

min perustettu meijeriosuuskunta osti meijerin häneltä.

Kaarlo Aadolf Juntunen osti Juorkunassa ollessaan Kemilä-nimisen tilan ja Sanginkylästä Vesalan tilan, jota hän sittemmin isännöi. Myöhemmin tilaa hoiti hänen poikansa Eino Juntunen, joka toimi myös Sanginkylän kyläpoliisina.

Aila ja Matti Savolainen teoksessa Sanginjärven kylähistoria, kirjapaino Kaleva, Oulu 2000

Kiertokoulun opettaja Kaarlo Aadolf Juntunen (1861-1916) ja vaimonsa Maria, o.s. Määttä (1861-1917). Kuva om. Aino Luukinen.

Urheilevat Juntuset

Antero Juntunen oikealla. Vasemmalla valmentaja Toivo Kyllönen

ONNELLINEN METSURI VOIMAILEE

Suomussalmen Pesiönkylällä asuva **Antero Juntunen** on yksi Juntusten suvun voimamiehistä. Hänelle on tullut viime vuosina roppakaupalla menestystä voimanostossa. Viimeisin saavutus on maastavedon lajihopeamitali veteraanien MM-kisoissa Tsekin Pilsenissä syyskuun lopussa. Sarja oli yli 50-vuotiaat ja painoluokka alle 82,5 kiloa. Anteron maastavetotulos oli erittäin kova, 257,5 kiloa. Se on hänen henkilökohtainen ennätöksensä ja myös Kainuun piirin ennätys sarjassaan.

Kajaanin Kuohua edustava suomusalmelainen onnistui kisassa täydellisesti ennalta sovitun taktiikan mukaisesti. Jalkakyykyssä hänen tuloksensa oli 210 kiloa ja penkkipunnerruksessa 112,5 kiloa. Yhteistulos näistä voimanostoon kuuluvista kolmes-

ta lajista oli 580 kiloa, ja se toi seitsemännen sijan kokonaiskilpailussa. Myös nämä tulokset ovat sekä hänen että Kainuun piirin ennätöksiä. Oma yhteistulostavoite 600 kiloa ei ole enää kaukana.

56-vuotiaan Anteron kilpailukausi on muutenkin sujunut menestyksekkäästi. Hän on saavuttanut tänä vuonna Suomen (yhteistulos) ja Euroopan (maastaveto) mestaruuden. MM-mitali oli uran ensimmäinen.

Nuoruudesta saakka jonkin verran puntteja nostellut Antero on harrastanut voimanostoa vasta joitakin vuosia. Ensimmäisiin voimanoston SM-kisoihin hän osallistui vuonna 2006. Harvakseltaan kilpaillut Antero on saavuttanut useita SM-mitaleja, ja EM-kultaa myös viime vuonna. Myös aiempi parinkymmenen vuoden kilpailu hirvenhiihdossa ja -juoksussa on saanut palkintokaapin pullistelemaan.

Ensin Antero oli mukana Suomussalmen Voimailijoissa, mutta kun seuran toiminta hiipui, hän siirtyi edustamaan Kajaanin Kuohua. Suomussalmella olisi harrastajia, jos vain vetäjä löytyisi.

Anteron valmentajana toimii kajaanilainen Toivo Kyllönen, joka on harrastanut lajia jo 40 vuotta. Hän on tehnyt Anterolle harjoitusohjelman ja ollut suurena apuna mm. oikean tekniikan löytämisessä. Kilpailumenestyksestä huolimatta Antero kertoo kuitenkin harjoittelevansa lähinnä kuntoilumielessä. "Py-syy paremmin työkuuntoisena, kun treenailee", kertoo Metsähallituksessa suunnittelumetsurina leipänsä tienaa Antero. Hän on iloinen siitä, että työnantaja tukee työntekijöidensä liikunta-harrastuksia osallistumalla kuntosalimaksuihin. "Kiannon Kuohuissa on hyvät harjoittelumahdollisuudet, laitteet ovat viimeisen päälle". Kuntosalin lisäksi Antero käy uimassa ja karaisee itseään avannossa kerran, kaksi viikossa.

Peruskuntokaudella hän harrastaa monipuolisesti liikuntaa ympäri vuoden. Työssä tulee paljon kävelyä, ja hyvänä aerobisena harjoituksena käyvät syksyisin marjastus ja metsästäys. Hiihtäminen ja sauvakävely sopivat lämmittelyyn ja palautumiseen. Antero aloitti myös karateharrastuksen vuonna 2000, mutta se on nyt jäänyt vähemmälle. Iän myötä venyttely ja hieronta ovat tulleet tärkeämmiksi. "Hierojalla on käytävä ainakin viidesti vuodessa, ettei mene jumiin koko mies".

Kilpailukaudella treeniä lisätään, kaksi-kolme kuukautta ennen kilpailua. Ensin hankitaan peruskunto, sitten alkavat voimaharjoitukset: kotona ja kuntosalilla harjoitellaan jopa neljästi viikossa. Ennen kilpailua on lepokausi, jolloin tehdään vain muutamia nostoja kovilla painoilla. "Siinä pilaa äkkiä kunnon, jos treenaa liikaa", kertoo Antero.

Kuntoa kolmesta lajista koostuva voimanostokisa vaatiikin. Jalkakyykyn, penkkipunnerruksen ja maastavedon suorituksen välissä ehtii hengähtää puolisen tuntia, ja koko kilpailu kestää kolmesta neljään tuntia. Joka lajissa palkitaan kovimmat tulokset, minä lisäksi tunnustuksen saavat myös kokonaiskilpailun parhaat.

Sarjoja veteraanikilpailuissa on yli 40-vuotiaille miehille ja naisille aina kymmenen

ikävuoden välein 70-vuotiaisiin asti. EM- ja MM-kisoissa on kilpailijoita paristakymmenestä maasta.

Työstään Antero sanoo, että hän on onnellinen metsuri, oikeassa ammatissa. "Kun nakkaa repun selkään ja menee metsään, siellä sielu lepää". Työ on itsenäistä ja monipuolista, välillä saa olla metsässä, välillä toimistossa.

Perhe ja suku ovat tärkeitä ison perheen isälle. Neljästä tyttärestä vanhimmat ovat maailmalla ja nuoremmat vielä kotona. Myös perheen "pikkumiehet", 4- ja 2-vuotiaat tyttärenpojat tuovat lisää iloa ukin elämään. Heissä näkee suvun jatkumisen. Muutenkin sukulaisten kesken pidetään yhteyttä. Anteron suku isän puolelta (Lauri **Olavi**, s. 1927, k. 1993) löytyy Juntusten II-kirjan taulusta 2670.

84-vuotias **Sandra**-äiti, os. Moilanen, on vielä hyvässä kunnossa. Hän asuu vielä kotona Pesiöllä ja pitää edelleen hyvää huolta "katraastaan".

Tulevina vuosina Antero aikoo ottaa osaa voimamittelöihin ainakin SM-tasolla.

"Yläikärajaa kisoissa ei onneksi ole. Siellä on mukana jopa yli 80-vuotiaita".

Kilpailukalenterissa on seuraavana vuorossa SM-kisat Kuusamossa maaliskuussa 2011.

Eila Säkkinen

Kirjoittaja on Antero Juntusen sisar

URHO KEKKONEN KAJAANISSA

Kekkostalo

Kajaanin Kalliokadulla seisoo iso ja ko-mea puurakenteinen vinkkelitalo, joka yhte-nä kaupungin nähtävyyksistä on nimetty Kekkostaloksi. Tuo nimi pohjautuu siihen, että pitkäaikainen tasavallan presidentti asui oppikouluaikaanaan vanhempiensa kanssa talossa.

Kekkostalo on rakennettu vuonna 1910 Kajaanin Puutavaraosakeyhtiön henkilökunnan työsuhteasunnoiksi. Talossa oli useita yhden huoneen ja keittiön asuntoja sekä yksi asunto, jossa oli kaksi huonetta ja keittiö. Siihen asuntoon Kekkoset muuttivat vuonna 1911.

Kekkostalo oli silloisen Kajaanin kaupungin reuna-alueella ja kuului yläkaupungin työläiskortteliin, jota Urho kuulemma häpesi. Talon vieressä oli yksittäisiä taloja, peltoja, niittyjä ja metsää. Asuntoja lämmitettiin puilla. Ullakko oli avointa varastotilaa.

Kekkosten perheeseen kuuluivat isä Juho, äiti Emilia, esikoispoika Urho sekä nuoremmat sisarukset Siiri ja Jussi. Kekkosten asunto sijaitsi talon kulmahuoneistossa. Näkymät ikkunoista olivat niitylle ja läheiselle urheilukentälle päin. Tässä tilassa on tällä hetkellä Kajaanin kaupungin ja Kainuun maakunta-kuntayhtymän työntekijöiden käytössä oleva kokoushuone. Talon sisäosien alkuperäisestä tyylistä on säi-

lynyt ainoastaan kokoushuoneen korkea katto.

Juho Kekkonen kuoli vuonna 1928, jonka jälkeen Emilia joutui muuttamaan pois työsuhteasunnosta. Urho oli talon kirjoissa aina vuoteen 1926, jolloin hän meni naimisiin ja perusti oman perheen.

Vuonna 1980 Kekkostalo muuttui kaupungin virastotaloksi.

Talon Kalliokadun puoleisen seinäreliefin on suunnitellut kajaanilainen Matti Hynynen 1970-luvulla. Laatan julkistamistilaisuudessa Kekkonen oli kommentoinut sitä jotakuinkin näin: "Semmoinenhan se on kuin siinä pitääkin olla".

RJ/ Lähde: museonjohtaja Antti Mäkinen, Kajaani

Yleväsisältöinen ennustus

Kekkoset vakiintuivat kajjiaanilaisiksi ja muuttivat asumaan "Kajjiaani-yhtiön" asuintaloon Koivukoskenkadun ja Kalliokadun pohjoiskulmaan. Urho pantiin Kajaanin yhteiskouluun. Hän osoittautui siellä opettajien mieliharmiksi vilkkautensa vuoksi.

Erityisesti monien aineiden opettaja, peruskoulutukseltaan ylioppilas, Pietari Fredrik Kariniemi kävi Urholle hankalaksi. Suhteet tämän jyrkän opettajan ja omaperäisen oppilaan välillä eivät koskaan hioutuneet särmittömiksi. Urho oli jostakin onkinut tietoonsa, että tuo hänen kiusanhenkensä oli vaihtanut Pirinen-nimensä Kariniemeksi, joten Urho alkoi nimittää opettajaansa Piriniemeksi. Silloin koulutyössäkin shakettiin pukeutunut, lyhyt, tumma, tanakka-vartaloinen, tsaarin partaa ja Kaiser-viiksiä, pystytukkaa sekä pängnee-laseja käyttävä opettaja puhkesi jyrisevään tuomionmanaukseen: "Ennen kuin kuluu viisi vuotta, sinä istut linnassa, muist´ se".

RJ/ Lähde: Jorma Suomalainen, Eino Laitinen, Näin pahat kielet kertoivat

SIHTEERI TIEDOTTA

Rauno Juntunen esittäytyy

Olen Rauno Juntunen ja valittu sukuseuran sihteeriksi joulukuussa 2009.

Olen syntynyt Suomussalmella 21.12.1957 Puraskylän Jänismaassa Hilda ja Kalle Juntusen 5. poikana ja meitä on seitsemän veljestä. Isäni Kalle Pekka syntyi 17.12.1923 Raatteen Parvalassa ja äidinäitini Selma Kustaava Leinonen os. Juntunen s. 1.1.1889 on myös Raatteen Parvalasta.

Perheeseeni kuuluu vaimo Leila (vihitty 22.07.1979) ja kolme aikuista lasta: Riina-Maria s. 1981, Aki s. 1983 ja Anna s. 1987. Olen yksinkertainen ukki. Tyttärenpoikani livari on 4 v.

Koulunkäyntini aloitin Haukilan kansakoulussa, josta siirryin keskikouluun Suomussalmen kirkonkylälle. Suomussalmen lukiossa opiskelin kaksi luokkaa ja sitten lähdin talonrakennusalan ammattikouluun Kajaaniin ja valmistuin sieltä 1980.

Kajaanista muutimme Pulkkilaan keväällä 1981, Leila sairaanhoitajana ja minä kirvesmiehenä.

Kirvesmiehen työn ohessa toimin Pulkkilan seurakunnan suntiona viikonloppuisin. Vuonna 1983 perustettiin seurakuntamestarin virka ja toimin virassa elokuuhun 1989. Suntion töitä tehdessäni päätin, että haluaisin työskennellä kokonaisvaltaisemmin seurakunnan taloushallinnossa. Niinpä hakeuduin opiskelemaan kauppaopistoon Kajaaniin ja valmistuin merkonomiksi 1992. Työskentelin Suomenniemen seurakunnan taloudenhoitajana 1993-96.

Minulla oli unelma, että saisin joskus työskennellä syntymäseurakunnassani. Odotettu tilaisuus aukesi tammikuussa 1996. Luin Koti-

*Rauno Juntunen
(kuva Leila Juntunen)*

maa-lehdestä, että Suomussalmen seurakunnan talouspäällikkön virka on auki. Tulin valituksi Jäniksen poikana kaijaksi Kaijan paikalle ja aloitin työt 1.4.1996 ja jatkan työssä edelleen. Muutto Suomussalmelle oli koko perheelle mieluista, mutta toki lapset kaipasivat Suomenniemen kavereitaan pitkään.

Kiinnostukseni omia sukujuuriani kohtaan heräsi äitini sisaren Helvi Mannerin kautta. Saimme vuonna 1996 Helvi-tädiltä kopion

hyrynsalmelaisen Kalle Juntusen laatimasta selvityksestä, josta ensimmäistä kertaa luin sukujuuristani monen sukupolven ajalta.

Sukuseuran kokoukseen osallistuin ensimmäisen kerran kesällä 2009 Suomussalmella ja tulin valituksi sukuseuran hallitukseen.

Nyt tutustun sukuseuran toimintaan ja

opettelen sihteerin töitä mielenkiinnolla.

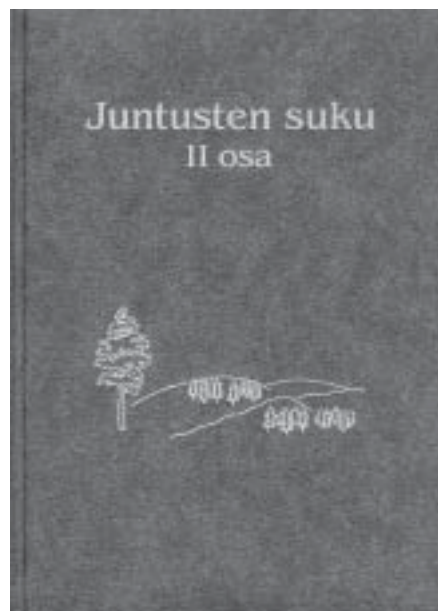
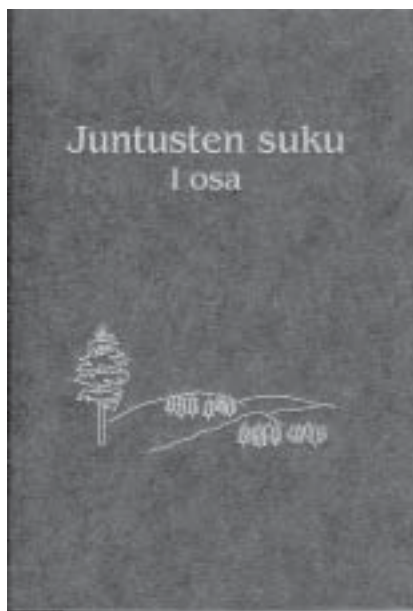
Siunattua ja Armorikasta Joulunaikaa sinulle!

Sukuseuran tarvikkeiden myynti

Sukuseuran tarvikkeita myy Eila Säkkinen. Hänen yhteystietonsa ovat toimihenkilöiden luettelossa. Tarvikkeita on tarjolla seuraavasti:

<i>Sukukirja I</i>	Hinta jäsenille 40 euroa, hinta muille 55 euroa
<i>Sukukirja II</i>	Hinta jäsenille 60 euroa, hinta muille 75 euroa
<i>Sukuviiri</i>	Myydään jäsenille hintaan 65 euroa
<i>Sukupaita</i>	Hinta 10 euroa. Värvivaihtoehdot ovat sininen ja harmaa
<i>Kirjekuoret ja -lomakkeet</i>	Hinta 0,60 euroa/ kuori+ lomake Tuotteissa on sukuseuran vaakuna
<i>Sukuvaakuna</i>	A4 –kokoinen värillinen vaakunakuva. Hintaa 5 euroa
<i>Sukulehdet</i>	Hinta 5 euroa/ kpl vuosien 2007-2010 lehdet. Vanhemmat lehdet 3 euroa/ kpl

Sukukirjat - muista tuotteista harmaasävykuvia sivulla 12

Lopuksi lehden toimituksesta

Ensimmäinen JUNTUSET -lehti ilmestyi vuonna 1998. Sen toimitti sukuseuramme perustaja **Kalle Juntunen**. Nyt ilmestynyt painotuote on järjestyksessä neljästoista. Vuonna 2000 lehtemme ilmestyi kaksi kertaa, toukuussa ja joulukuussa. Sitä menoa ei kuitenkaan myöhemmin voitu jatkaa kustannussyistä. Minä olen toimittanut kaikkiaan kolmesta lehteä vuodesta 1999 alkaen.

Vuosittain ennen joulua ilmestyvä lehtemme on toimitettu amatöörivoimin varsin vaatimattomalla toimituksellisella osaamisella. Ehkäpä sitä osaamista kuitenkin vuosien mittaan on kuitenkin tullut jonkin verran. Vertaillessani ensimmäisiä toimittamiani lehtiä viimeksi ilmestyneisiin rohkean itse todeta, että nyt sisältö on hiukan laadukkaampaa.

Tullessani valituksi sukuseuran sihteeriksi lokakuussa 1999, päätti silloinen sukuseuran hallitus, että tavanomaisten tehtäviensä lisäksi sihteeri toimittaa sukuseuran lehteä. Vastuuntuntoisesti lähdin tuota päätöstä toteuttamaan. Aina viime vuoteen asti hoidin sekä sihteerin että lehden toimittajan tehtäviä. Nyt ole luopunut paikasta sukuseuran hallituksessa sekä seuran sihteerin tehtävästä. Vielä olen puurtanut tämänkin lehden kokoon. Tässä yhteydessä on kuitenkin todettava, että ansio lehtemme lopullisesta ulkoasusta on **Juhani Juntusen**, joka on taittanut kaikki toimittamani lehdet painokuntoon. Suuret kiitokset kuuluvat hänelle.

Uskon, että vuosien mittaan on näkynyt yhä selkeämmin, että lehden sisällön koostamisesta on ollut vastuussa samassa persoonassa oleva päätoimittaja ja toimittaja. Olen sitä mieltä, että nyt lehtemme toimittamiseen tulee saada aivan oikeata ammatillista otetta. Lehteen tarvitaan ammattinsa osaava päätoimittaja ja hänen lisäkseen osaava ja aktiivinen toimittaja. Sukuseuran lehdellä tulee olla kunnianhimoinen pyrkimys toimia myös seuran ikkunana ulospäin sen lisäksi, että se on sukuseuran jäsenten yhdysside. Laadukasta sukulehteä tulisi olla mahdollisuus myydä myös sukuseuran ulkopuolelle.

Tässä yhteydessä haluaisin saada tietoja lehden toimitustyöstä kiinnostuneista ja osaavista sukuseuran jäsenistä. Asiassa voi ottaa yhteyttä minuun .

Olen itseni kanssa pohdiskellessani päättänyt ratkaisuun, että tämä neljästoista JUNTUSET –lehti on viimeinen minun toimittamani numero. Päätökseni antaa itselleni tilaa uusille toimille elämässäni. Se antaa myös uusia mahdollisuuksia sukuseuran toiminnan kehittämiseksi sukulehden osalta.

Kiitän lämpimästi kaikkia neljäntoista JUNTUSET –lehden toimittamistyötä tukeneita avustajia.

Kaikille Juntusille toivotan Hyvää Joulua ja Onnekasta Uutta Vuotta!

Riku Juntunen

SUKUSEURAN TOIMIHENKILÖIDEN YHTEYSTIEDOT

Puheenjohtaja

Marja-Leena Kemppainen Keihäänkärjentie 7, 90420 Oulu, puh. 044 2604290

Varapuheenjohtaja

Pentti Juntunen Luikonlahdentie 1107, 83870 Polvela, puh. 050 5404709

Hallituksen jäsenet

Jukka Eskelinen Eskelisentie 26, 90650 Oulu, puh. 044 3535723

Jorma Juntunen Kelotie 1, 88600 Sotkamo, puh. 045 1336004

Paavo Juntunen Kauppakatu 11 A 8, 74100 Iisalmi, puh. 0400 795925

Rauno Juntunen Kiannonkatu 3 A 1, 89600 Suomussalmi, puh. 0440 615230
(sihteeri) raunok.juntunen@gmail.com

Eila Säkkinen Hirvikatu 5 A, 89600 Suomussalmi, puh. 08-711269, 050 3436307
(taloudenhoitaja) eila.sakkinen@suomussalmi.net

Sukulehden toimitus

Riku Juntunen Linnanpolku 1, 87200 Kajaani, puh. 0500 445331
riku.juntunen@kajaani.net

Kotisivut internetissä ja sukulehden taitto

Juhani Juntunen Kalevantie 36, 89800 Suomussalmi kk, puh. 040 5658571
juhani.juntunen@kailu.fi

